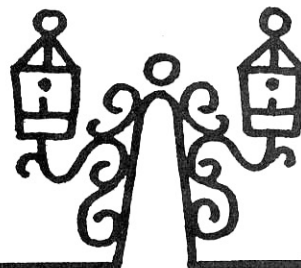

UUDENVUODEN TINOJA

Panu

□ **Vuodenvaihteen** lähe-
tessä koottiin jälleen ker-
ran yhteen edellisvuosien
uudenvuodentinat. Pääva-
rasto säilyy (jos löytyy) van-
hassa kenkälaatikossa,
mutta joku todella puhutte-
leva ja mielikuvitusta kir-
voittava valanta on saanut
kunnian olla näytteillä sen-
kin (senkki, ruots. skänk)
reunalla muutamien muis-
toista rikkaiden hopeaes-
ineiden rinnalla, jokunen
ehkä palkintohyllyllä tina-
tai uushopeisten "pyttyjen"
seurana.

□ **Uudenvuodentina!**
Kuinkahan vanha tämäkin
tapa on? Olisiko roomalais-
ajalta? Sattumalta on päi-
vyrissäni merkintä: "Kts.
FMF, omaelämäk." Se tar-
koittaa: **Franzénin** omaelä-
mäkerrallisia muistiinpano-
ja Till min biografi/Själ-
biografiska anteckningar
1772—1824. Oulussa kir-
jaa lienee vain kaksi kappa-
letta, toinen Kaupunginkir-
jasto-maakuntakirjaston
PS:n suljetuissa lasikaa-
peissa. Nämä Franzénin n.
74-vuotiaana sanelemat
muistelmat julkaisi vasta
1945 ruotsalainen kirjalli-
suudentutkija, fil. tri **Gösta
Lundström**.

Kirjan sivulta 22 löytyvät
uudenvuoden tinat. Frans
muistelee sellaista, mikä
hänen lapsuudenkokemuk-
sissaan ehkä oli ollut
omiaan herättämään runo-
llisia mielikuvia. Hän muis-
taa silloin ensimmäisinä
uudenvuoden illat tinanva-
lamisinaan. Koko perhe oli

silloin koolla takkavalkean
äärellä, ja illan ohjelmaan
kuului (perinteisesti) tinan-
valanta.

□ **Palanen** tinaa sulatet-
tiin valinkauhassa ja kaa-
dettiin sitten — niin kuin
kai sentään suurin osa luki-
joista tietää ja aika moni
muistaakin — vesikulhoon.
Ensimmäinen kauhallinen
onneksi kaupalle, merenku-
lulle ja maanviljelykselle,
kaikki niin Frantzenien,
senaikainen nimenkirjoitus-
tapa, kuin muidenkin oulu-
laisporvareiden toimeentu-
lon kannalta tärkeitä am-
matteja. Mutta oma tinansa
valettiin myös kaupungin ja
kirkon samoin kuin itsekin
perheenjäsenen onnek-
si.

Frans muistelee, kuinka
veteen kaadettu sula tina
saattoi saada pittoreskeja
muotoja, sadan vuoden ta-
kaisen sanakirjan mukaan
"ihantawia", "kuwan-ihana-
nia". Mielikuvitus heräsi,
ja katsoja näki tinassaan
milloin laivan, milloin kuhi-
laan, joskus ajoneuvon, jos-
kus saarnatuolin.

□ **Ei mitään** uutta! Näin
olemme kaikki uudenvuo-
den "tinurit" nähneet ja
kuvitelleet, nyt ja minun
lapsuudessani samalla ta-
valla kuin esim. vuonna
1778 Oulussa. Siis täällä-
kin vähintään 210 vuoden
ikäinen perinne! **Zachris**
Frantzenin ja **Helenan** esi-
koinen oli nimittäin mainit-
tuna uudenvuodenaattona

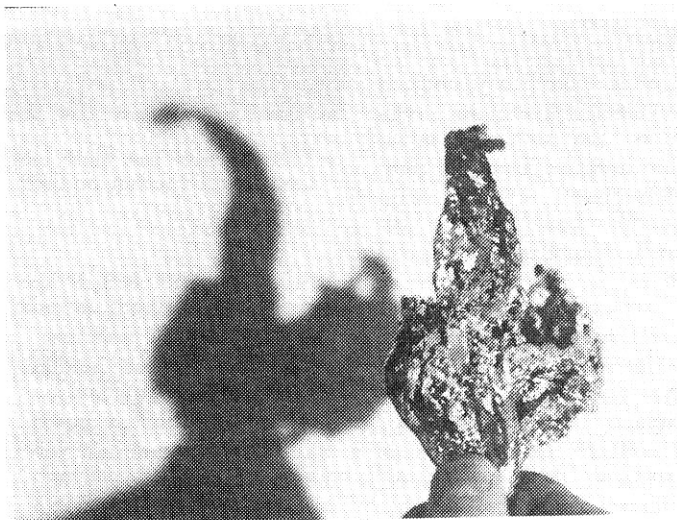
lähes seitsemän vuoden
ikäinen ja muisti varmasti
senaikaiset tapahtumat.

Vanhana muistellessaan
hän varmuuden vuoksi huo-
mautti tyttärelleen, että
niin hauskaa kuin olikin en-
nustaa tinoista, eivät hänen
vanhempansa sentään niin
taikauskoisia olleet, että
olisivat ottaneet ennustuk-
sia vakavasti.

□ **Niinpä niin**, ottivat tai
eivät — otimme tai emme,
niin ainahan tällaiseen en-
nustamiseen liittyy myös
sellaista, joka saattaa to-
teutuakin. Esimerkiksi lei-
kissä on mukana nuoripari,
jonka tulevaisuudensuunni-
telmista jo sopii laskea leik-
kiä ainakin perhepiirissä,
tai edessä on jonkun nuo-

ren ylioppilastutkinto tai
muu "valmistuminen".

Muistan tästäkin kodista
jokseenkin seitsemän vuosi-
kymmenen takaa, kuinka
nykyisen työhuoneeni yh-
dessä kulmassa olleessa
vihreässä kaakeliuunissa
sulatettiin tinaa, joka sitten
loiskautettiin ämpäriin, jon-
ka jääkylmä vesi hyydytti
sen mitä ihmeellisimpiin
muotoihin. Nyt sulattami-
nen sähkölevyn päällä on
hidasta ja epäromanttista,
mutta laivan purjeet pullis-
tuvat varjokuvassa yhtä
mahtavina kuin Frantzen-
ien aikana. Parkin ja fre-
gatin asemasta tosin useim-
miten tulee mieleen yksi-
purjeinen Salonselän seila-
ri. . . Mutta kaksimastoinen
voi jo merkitä vaikkapa ul-
komaanmatkaa!

Mitä uudenvuoden tina lupaa? Yksipurjeinen Salonselän seilari. . . MATKA?